

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De remedijs quibus vitium Gulæ vincatur. Cap. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

manducandi, per omnia ista virtutis incommoda transire compellit. Nec credendum est aliis maioribus vitis esse solutos, quos vilis escarum appetitus proterit, quos cibus suavis ad facili amorem, & secularium voluptatum desiderium conuertit.

1. reg. 5. 11. Greg. 30. m. r. 27.

In tertium gradum gulæ, qui cibos accuratius præparatos affectat, filij Heli insipienter impegant, qui, vt regum narrat historia, & Gregorius annotant; noluerunt antiquo more coctas de sacrificio carnes accipere, vt eas suauius & accuratius præpararent. Quare puer sacerdotis veniens, dicebat: Da mihi carnes, vt coquam sacerdoti, non enim accipiam à te carnem coctam, sed crudam. Hos verò imitantur, qui cibos quidem communes aliorum accipiunt, sed sine vrgenti necessitate aliter sibi præparari concupiscunt. Si alij comedant frustulum carnis assum, ipsi petunt elixum, & quod reliqui elixum comedunt, ipsi aut assum, aut fruxum, sibi dari deposcunt. Quin & aquam & vinum, ne vnquam seculi obliuiscantur, æliuo tempore appositis niuibus, & gelu refrigerant, vt se spiritu frigidos, & diuino calore vacuos ostendant. In hoc etiam non est minimus gulæ defectus. Nam, vt Cassianus ait: Non solum eligendus est cibus, qui concupiscentiæ flagrantis æstus temperet, minisque succendat, verum etiam, qui ad parandum sit facilis, & quem ad comedendum oportuniorem vilioris pretij compendium præstet, qui que sit conuersationi fratrum vsuque communis. Non est tamen facilis, nec communis, qui in substantia cibo congregationis congruit, accuratior tamen præparatione dissentit. Et oportet vt amor religiosæ disciplinæ, nisi euidens necessitas aliud postulauerit, hanc etiam à moderato appetitu relaxationem succidat.

Cassian. li. 5. de Gestimari. c. 23.

Quartus gradus huius vitij est, cum in quantitate ciborum exceditur, & communes escæ vltra mensuram accipiuntur. Est autem mensura seu abstinentiæ regula, ipsa naturæ necessitas, quæ nobis ad conseruandam vitam, & ad vitæ munera obeunda alimentij ingestione succurrit. Ad gulam igitur pertinet quicquid extra istam necessitatem accipitur. Ob quod peccatum Sodomitica terra damnatur. De qua dicitur in Ezechiele: Hæc fuit iniquitas Sodomæ sororis tuæ, superbia, satiritas panis, & abundantia. Et diabolus Dominum in deserto, non de dapibus delicatis, sed de pane tentauit, vt sciamus etiam in vilissimis esculentis gulam reperiri, & cibo communi & insuaui, non communem, sed immoderatum appetitum commisceri. Eoque illi se miseranter inuoluunt, qui vel ordinarij cibus vltra necessitatem se onerant, & eorum quæ apponuntur, ingluuie distendunt. Non considerantes, quod non sola crapula vini, vt Cassianus ait, inebriare consuevit, sed cunctarum escarum nimietas vacillantem eam ac nutabundam reddit, omnique integritatis ac puritatis contemplatione despoliat.] Ista autem satietas diebus solennioribus magis timenda est, in quibus non nihil extra ordinarium appositum, & communi refectiõni adiectum, insidiatur nobis, vt meritum abstinentiæ surripiat. Sic igitur maior esculentorum numerus temperetur, vt circumspectus animus, & amator puritatis, non maiorem ex pluribus quàm ex paucioribus, cibi quantitatem assumat. In isto gradu sunt illi, qui solent longa ieiunia protrahere, & post illa se intemperanter ingurgitant. Cum tamen, vt Hieronymus, & alij patres communiter aiunt, vera abstinentia sit,

Ezechi. 16. num. 49. Matt. 4. 23.

Cassian.

Hieron. supra.

A semper vno tenore comedere, & nunquam aut ciborum nimietate prægrauati, aut penuria deficere. Ne sis vt secularis homo, qui in Quadagesima ventris ingluuiem decoquit, & in cochlearum morem succo victians suo, futuris dapibus, ac saginæ aqualiculum parat.] Ita cibus minuendus est, ne oneret, & vitæ spiritualis functiones impediatur; ita frugaliter allumendus, vt corpus roboretur, & in necessario ac debito labore sustentetur.

Postremus gradus ad modum edendi refertur. Cum scilicet, quæ nobis ministrantur, præcipitanter & magno æstu voramus, ac modestam libertatem præterimus. Cuius peccati reus fuit Esau, dum auaritate vilissimæ lenticulæ prouenita vendidit, & magnam hæreditatem perdidit, ne se tantisper contineret. Illudque verat Ecclesiasticus dicens: Supra mensam magnam (id est opiparam & splendidam) sedisti? Non aperias super illam faucem tuam prior.] Si enim non sis maior, & alius prælatus, expectare oportet, donec alij incipiant, & tu alios iam comedentes sequaris, & in hoc, te non gulæ mancipium, sed appetitus tui dominum esse demonstras. Ita comedas, vt tamen auaritiæ comprimam, serenitatem non perdas, famem cohibeas. Ita comedas, vt ipsa celeritate & præcipitatione vescendi animus non distrahatur, nec sacra lectio, aut cuiusvis piæ considerationis emolumento frustretur. Ita comedas, vt astantes nihil in te immoderatum noceant, nihil abiectum videant, nihil sordidum animaduertant. Ita comedas, vt pedagogum tuum, scilicet custodem Angelum assistentem, & Deum præsentem aduertas. Ita denique comedas, vt omnibus his defectibus effugatis, nec moderationem ableges, nec nimietatem cibi, aut voluptatè secteris, nec delicias quæras, nec horam communis refectiõnis præuenias. Viro enim spirituali vitium gulæ tanquam crassius & abiectius primo loco vincendum est, vt hoc prostrato victoriam de alijs obtineat. Nam constans fuit, quam refert Cassianus, antiquorum patrum, firmaque sententia, neminem posse robustioribus æmulis colluctari, qui infirmioribus parulque illidatur; nec luxuriam, aut auaritiam, aut quodque aliorum vitiorum prosterne, qui immoderato edendi appetitu superetur. Ab hoc igitur primo hoste bellum incipiendum est, vt mens minoribus victorijs animata, ad maiora difficilioraque confurgat.

Gen. 25. 23.

Ecclesi. 31. 12.

Cassian. li. 5. c. 11.

De Remedijs quibus vitium Gula vincatur.

CAPVT I V.

AM huius morbi remedia quæramus, quæ tam in eo quàm in similibus animi morbis ad duo capita (vt supra insinuauimus) reuocanda sunt. Vnum eorum ea media continet, quæ intellectum erudiunt, vitij seditatem aperiuunt, & ratione illustrata voluntatem ad vitij contemptum & odium alligant. Alterum verò ea media complectitur, quæ opus dirigunt, & modum studiosè & secundum virtutem agendi præscribunt. Primò ergo illa, & deinde ista sub eiusdem capitis titulo subiciemus, vt simul ordini & breuitati consulamus.

Confidera

I. Considera igitur, tu qui cupis vitium gulae deicere, quanta mala generet, & quomodo vno immoderato comedendi & bibendi actu animae simul & corpori noceat. In anima enim, vt Chrylostomus ait, fons est & origo omnium vitiorum: illorum septem precipue, quae Gregorius enumerat, & gulae filias appellat. Huiusmodi autem sunt, inepta laetitia, multiloquium, scurrilitas, spurcicia, sensus, & intellectus hebetudo. Specialiter, vt Hieronymus notat, est mater libidinis, quia corpus, quod gula immoderatis cibis replet, turpitudinis titulus lasciuiae effusionibus vacare. Gula intellectum hebetat, vt nihil caeleste cogitet, voluntatem ad vilia & abiecta concupiscenda depimit, & omnes mentis vires enervat, noxio ciborum onere praegravatas. Corpus etiam mille morbis & doloribus angit, qui ex intemperantia nascuntur, vitam abbreviat, & saepe intempesta & subita morte praecipitat. Nam sicut nauis oneraria, quae supra suam magnitudinem vehenda capit, onere grauita submergitur: ita corpus vitra vires naturalis caloris cibis ac vino obrutum, hinc atque illuc agitatum, quasi seua tempestate necatur. Tandem ipsum tempus pretiosissimum eripit, quod in comedendo, & post inordinatam comestionem in loquendo, & deambulando, & dormiendo, & digerendo consumitur. Et induit homo rationalis brutorum ac bestiarum vitam, quae solum in hoc viuunt, vt corpori ventriculi deseruiant. Sic gulae deditus, relictis rebus caelestibus, & poriori sui parte despecta, infimam scilicet carnem impinguat, & dominam nempe rationem corpori, vili mancipio, seruire compellit.

II. Considera deinde quanta bona vitium gulae dissipat, omnia scilicet illa, quae virtus abstinentiae progignit. In his bonis enarrandis multi sunt patres, & infinitum esset vniuersa eorum dicta referre. Tu lege inter alios Basilium, Ambrosium, Hieronymum, & Augustinum, & ego hoc loco vnus tantum diui Cypriani verba describam, qui sub nomine ieiunij de abstinentia loquens, sic ait: Ieiunij vitiorum sentina siccat, petulantia marcet, concupiscentiae languent, fugitiuae abeunt voluptates. Extinguit ardentis Aetnae incendium, & flammiumi fornax Vulcani extincta intrinsecus, montes conteminos non adurit. Ieiunium si discretionem regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulae spoliat, & exarmat. Ieiunium extraordinario motus in cippo claudit, & arctat, & appetitus vagos distringit, & ligat. Ieiunium si humilitate ornatur, seruos Dei mundi efficit contemptores. Ieiunium carnes azymas mundat, & solidat: & putredines, quae ex adipem prodeunt, consumit, & siccant. Ieiunium scripturarum deliciis pascitur, contemplatione reficitur, gratia stabilitur, caelesti pane nutritur. Danieli interpretatio sermonum reuelatur ieiunio, & tres pueri de Babylonia illaesi egrediuntur incendio. Moyles in monte quadraginta diebus cum Domino perseuerans, & Dei familiare colloquium, & legis ministerium ieiunio promelatur. Helias quoque eodem dierum numero abstinet in eremo conuersatur. Vitilias ieiuniorum temporibus Christianis clarius patuit, & a multis frequentata in plurimos se effudit. Praeclara sunt haec, quae de abstinentia dicuntur, omnia tamen ea gula perdit, vniuersa immoderatus cibi appetitus amittit. Abstinentia est, quae mentem reficit, & impinguat, nam scriptum est: Iustus a Domino aspici, [vt eruat a morte animas eorum, & alat eos in fame.] Fame alit, o res admirabilis, quia abstinentia reficit. Fame alit, quia ieiunio corroboret. Fame alit, quoniam moderato ciborum dese-

Actu, carnis motibus effugatis, mentem in decore ac firmitate sustentat. Abstinentia caput hominis vngit, & faciem lauat, quia corpus ab omni aestu concupiscentiae mundat, & mentem gustu caelestis consolationis inebriat. Abstinentia denique oleum est, quod non solum caput vngit, sed & vulnera illinit, quo plaga tumentes sanantur, & omnis sensus doloris abscedit. Ita consideratione incitatus abstinentiam dilige, gulam detestare, & lasciuiae ciborum exhorre. Quod si inueterata consuetudo te impulerit, constanter eam virtutis amore repelle. Neque enim magnum est, si Bernardo credimus, vt ieiunet cum Christo, qui sessurus est ad mensam Patris cum ipso.

B Considera Christi sanctissimam vitam, & illustrissima sanctorum exempla, quae te satis ad odium gulae, & amorem abstinentiae & sobrietatis accendent. Ille quidem non solum ieiunauit semel quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, sed per totam vitam famem & sitim passus, vniuersis deliciis abstinuit, iam fatigatus ex itinere a Samaritana femina haustum aquae postulat, quem tamen dulcedine eius conuersionis illectus, postea non sumit. Iam exiens a Bethania, esurit: iam reuertens in ciuitatem, famem sustinet: iam in Caluariae loco tormentis adustus, vino myrrhino & felle poratur: iam in cruce pendens, & suam sitim pendens, spongia aceto plena eius offertur. Caput tuum, & princeps vniuersi haec amat, haec eligit, haec deliciis anteponit: & tu delicias amabis, crapula graueris, & propter eius amorem, modicum quid indigentiae pati timebis? Hivero, scilicet sancti, abstinentia se domarunt, omnes sensuum voluptates repudiarunt, & armati vacuitate ciborum, ad virtutis arcem peruenerunt. Quotquot enim viros virtutum vidimus, inquit Cyprianus, sine ieiunio non legimus ascendisse, nec aliquid magnum moliti sunt, nisi prius abstinentia praecessisset. Si vis post illos currere, & in requiem illorum ingredi, onera gulae deponere, quae corpus & mentem grauant, ad perfectionis altitudinem venire non potest.

C Considera etiam quam brevis sit gulae delectatio, & quam post se caedat imo & longa vestigia derelinquat. Brevis est, quam modicum palatum sentit, & dum cibus ab ore pertranfit, omnino gustus euanescit. Quod forte signauit Iael, dicens: Experi scimini ebrii, & vlulate omnes, qui bibitis vinum in dulcedine, quoniam perit ab ore vestro. Quare non dixit, perit, sed perit, nisi quia tam momentanea est gulae delectatio, vt potius sit dicenda praeterita, quam praesens? Elapso enim breuissimo iudicio palati, non suauis aut melius sapit pretiosum, quam vile. At quam detestanda sint voracitatis vestigia, Chrylostomus explicat. Sanè, inquit, talium non solum corpora sic affecta, & iniucundis, & superfluis, & foetidis vndique plena sunt, ita vt tolerari nequeant: sed & anima corpore multo iniucundior, multo maiores quam illud morbos in se arripit ex deliciis. Nam, sicut corpus, non solum superfluitates emittit naturales, sed multo plures, & vndique.

D Nam & oculi, & aures, & os grauedine, muco, & corruptione, & his, quae intus generantur lutulentis, & impuris affectibus sunt plena: & ipsa natura carnis laxior fit, quam naturalis proportio: foetidaque, & inutilis, & ad omne bonum opus inepta. Voluptas quidem gulae celerrime transit, sed haec vestigia a Chrylostomo dicta non cito praetercunt. Solent namque ad senectam vsque durare, & aetatem illam venerabilem molestissimis doloribus & aegritudinibus agitare, & omni reuerentia dignam canitiem vi-

E

Bernard.
III.
Matt. 4. nu. 2.
Ioan. 4. 7.
Marc. 11. 12.
Matt. 23. 34.
Marc. 15. 36.
Cyp. su. pra.
IV.
Iael. 1. 5.
Chrylost. ser. contra luxu & crapula.

Cicero de
senectute.

lem apud alios ac despicabilem efficere. Quam, vt eloquenter disputat Cato apud Tullium, non annorum multitudo, non corporis imbecillitas, sed morositas atque intemperantia deiecit. Stultum est autem ob euanidam voluptatem tam impuris fluentis subitici, tam diuis ac perpetuis, quæ vsque ad extremum diem non cessant, molestiis affligi.

V.

Bonaui. in
stimulo.

Confidera tandem cum immoderata cibi pretiosi concupiscentia pulsaris, te iam illud comedisse. Quod & sanctus Bonauentura monet, & si attentius inspiciatur, sapientissimum remedium est, non inepta aut ridenda simplicitas. Similem enim ad rerum despicientiam consequendam Salomon adhibet medicinam, cum ait: Quid habet amplius homo de vniuerso labore suo, quo laborat sub sole? Ac si diceret: Si elapsa rerum terrenarum possessione nihil earum superest, quod nostræ menti satisfaciat, quid nec eas omnes despiciamus, & meram inanitatem appellemus? Sed hæc ratio in nostro proposito efficacior est, quia deliciae ciborum & potuum sunt multo breuioribus, & quia non iam nos vacuos (quod tolerabile esset) sed animo anxios, corpore grauatos, malis humoribus repletos, & mille morbis subiectos relinquunt. Cogita ergo si iam cibum concupitum comedisses, aut in lauto conuiuio recubisses, quid ex eo superfuisset, & si nihil boni, & multum mali & detrimenti remansurum agnoscis, malorum causam, scilicet intemperantiam, constanter sperne. Ex immoderato namque vtrius obsequio quid aliud nisi & malum corporis & dissipatio virtutis elicitur?

Terem. 52.
12.

Vnde Gregorius explicans locum Ieremias, quo dicitur, Nabuzardan, vel principem cocorum, vt habent septuaginta, incendiisse muros Ierusalem, hæc ait: Cocorum princeps muros Ierusalem deiicit, quia dum venter ingluuie extenditur, virtutes animæ per luxuriam destruuntur. Ne in domum tuam hostem tam perniciosum excipias, qui te miseris impleat, virtutis opes diripiat, & luxuriæ ac prauæ cupiditatis ignibus mentem Deo consecratam inflammet.

VI.

Greg. 5. p.
pastor. ad
mo. 20.

His considerationibus animatus ad opus te accinge, & bellare aduersus gulam incipito. Ac apud te metipsum firmiter statue, te nunquam extra consuetam horam comesturum, nec exquisitos aut delicatos cibos, sed tantum communes & viles, admitturum. Quod vt diuina gratia perficias, nihil comestibile in cella habeas, nihil ad potum pertinens, nec panem, nec pomum, nec vinum, & multo minus alia pretiosiora, quæ tuum propositum labefactent, & abstinendi desiderium infringant. In cella sit lectus non delicatus, in quo quiescas; sella in qua sedeas, mensa in qua scribas; libri quos legas; imago crucifixi apud quam ores, & legeas; cibos autem æconomus habeat, & penarium commune cœnobij recondat. Mulier enim illa magna, quæ voluit Eliseum apud se detinere, fecit ei cœnaculum paruum, & posuit in eo lectulum, & mensam, & sellam, & candelabrum, cibos autem, & esculenta non recondidit, sed suis temporibus illi in conuenienti loco ministravit. Ita sancta religio, sponsa Christi, mulier sapientia & vitæ puritate magna, eadem suis hospitibus parat, scilicet viris religiosis, qui se Domino consecrant. Edificat illis cœnaculum paruum, id est, cellam, non quæ videatur basilica, aut domus regie conclauis, sed quæ statui paupertatis sufficiat. Eam verò instruit mensa & lecto; sella & candelabro; at pomis & cibis dulcibus, & ad gustandum suauibus, & vinis, ac deliciis, non implet. Pro certo habe frater, quia hæc in cellis religiosorum professio religiosa non intulit, sed tepor, & gula, & odium paupertatis inuexit. Si his hostis tuus voluerit te decipere, & sub prætextu

4. Reg. 4.
10.

A necessitatis propositum à te conceptum euertere: [si submiserit vocem suam, ne credideris ei, quoniam septem nequitie sunt in corde illius.] Vt pestilens vipera multa vitia parturiet, & ex hoc amore minima possidendi ad alia magis noxia perueniet.

Prou. 26.
25.

Ex cibis naturæ necessariis maxime in tue conuersionis initio aliquid subtrahere, ita, vt nec subtractio naturam corrumpat, nec notabiliter saluti corporis oblit. Hæc namque victus necessarij subtractio, quæ corpus domat, & aliquantulum carnem debilitat, faciliorem reddit moderationem in cibo & potu, toto tempore vitæ seruandam. Et sicut ille, qui assuetus est, herbas & legumina manducare, panem cibarium putat delicias: ita, qui necessaria ad tempus demit, cum ea sibi concedit, indulgentiam existimat. Id autem facilius fiet, si in præsentia occasione te abneges, & rebus desideratis spoliés, atque in futurum maiorem commoditatem tibi promittas. Hoc namque perfectorum ac imperfectorum esse discrimen Gregorius manifestè ait: Nam isti sæpe ieiunare disponunt, sed cum consueta gula vincuntur, eo die manducandum iudicant, in futuro ieiunandum. Cumque gulæ feritas semper eis præfens sit, præfens & desiderium futuræ bonitatis, hoc serpentis fraude agitur, vt bonum quod proponitur, non inueniatur. Cras enim quod semper promittitur, nunquam inuenitur.] Et post pauca: Sed sancti viri, vt hosti illudant, rigorem conuersationis in præsentia virtute habent: pro illusione infirmitatis, carni commodum in futuro promittunt.] Ecce sapientiam cœlestem animali sapientiæ contrariam; cum enim cras in hodie conuertatur, & præfens fiat, nunquam feridi inueniunt cras, in quo sibi condescendant, & consuetum rigorem viuendi remittant; & finem temporis, nempe aternitatem, ad ociandum & sibi indulgendum, expectant.

VII.

B Si assuetus sis vltra mensuram & necessitatem manducare, aut bibere, non simul omnia superflua demas, sed paulatim, & per partes aufero, quia natura in rebus magnis subitas mutationes non sustinet. Si multi cibi tibi ministrantur, per vnam hebdomadam, aut per quindecim dies vnum tantum esculentum omitte, & postea per alios quindecim dies aliud, & sic deinceps, donec paucos cibos assumes. Si non tam in ciborum multitudine, ac varietate, quam in quantitate excedis, tolle nunc quandam modicam partem, & post paucos dies aliam, donec ad mensuram tuæ naturæ necessariam peruenias. Remedium hoc est Augustini peritissimi animarum medici, qui ebriosum monens, sic inquit: Sed qui se de hoc malo desiderat liberare, quo modo sibi interuallo dierum potum addedo ad ebrietatis tenebras peruenit, ita paulatim subtrahendo, ad sobrietatis lucem redeat. Qui si semel totum, quod amplius accipiebat, subtraxerit, vbi nimia siti coepit exardescere, cum grandi amaritudine clamat, & dicit: Malle se mori, quam sibi bibendi vel inebriandi consuetudinem tollere: nec attendit, quod tolerabilius erat in carne mori, quam in anima per ebrietatem interfici. Et ideo, vt nec ardorem nimium patiatur, & de tam graui malo, quod patitur, liberetur, per interualla dierum sibi aliquid de nimietate potus subtrahat, quousque ad rationabilem bibendi consuetudinem redeat.] Optimum profecto medicamen, quo & Beatus Dorotheus Dosithe pueruli voracitatem curauit, dum per modicas partes cibum illi adimens, ad magnam abstinentiam & simul ad eximiam vitæ puritatem adduxit. Eodem poteris & tibi ipsi mederi, ac sancto quodam dolo immoderatam appetentiam circūuenire.

Greg. lib.
5. in 1.
reg. ad c.
11. post
principium.

C Si assuetus sis vltra mensuram & necessitatem manducare, aut bibere, non simul omnia superflua demas, sed paulatim, & per partes aufero, quia natura in rebus magnis subitas mutationes non sustinet. Si multi cibi tibi ministrantur, per vnam hebdomadam, aut per quindecim dies vnum tantum esculentum omitte, & postea per alios quindecim dies aliud, & sic deinceps, donec paucos cibos assumes. Si non tam in ciborum multitudine, ac varietate, quam in quantitate excedis, tolle nunc quandam modicam partem, & post paucos dies aliam, donec ad mensuram tuæ naturæ necessariam peruenias. Remedium hoc est Augustini peritissimi animarum medici, qui ebriosum monens, sic inquit: Sed qui se de hoc malo desiderat liberare, quo modo sibi interuallo dierum potum addedo ad ebrietatis tenebras peruenit, ita paulatim subtrahendo, ad sobrietatis lucem redeat. Qui si semel totum, quod amplius accipiebat, subtraxerit, vbi nimia siti coepit exardescere, cum grandi amaritudine clamat, & dicit: Malle se mori, quam sibi bibendi vel inebriandi consuetudinem tollere: nec attendit, quod tolerabilius erat in carne mori, quam in anima per ebrietatem interfici. Et ideo, vt nec ardorem nimium patiatur, & de tam graui malo, quod patitur, liberetur, per interualla dierum sibi aliquid de nimietate potus subtrahat, quousque ad rationabilem bibendi consuetudinem redeat.] Optimum profecto medicamen, quo & Beatus Dorotheus Dosithe pueruli voracitatem curauit, dum per modicas partes cibum illi adimens, ad magnam abstinentiam & simul ad eximiam vitæ puritatem adduxit. Eodem poteris & tibi ipsi mederi, ac sancto quodam dolo immoderatam appetentiam circūuenire.

VIII.

D E necessitatis propositum à te conceptum euertere: [si submiserit vocem suam, ne credideris ei, quoniam septem nequitie sunt in corde illius.] Vt pestilens vipera multa vitia parturiet, & ex hoc amore minima possidendi ad alia magis noxia perueniet.

Aug. ser.
de tempore.

IX.

B.igna. lib. exor. rito. heb. dom. 2. f. ne.

Eas abstinentiæ regulas, quas Beatus pater noster Ignatius in libello aureo exercitiorum docuit, diligenter observa, quæ breuiter exposita hæc sunt. 1. A pane minus abstinere poteris, quam à reliquis cibis, eo quod nec appetitum adeo irritat, nec tentationi tum gula, tum impurae voluptatis adeo obnoxios nos reddit. 2. In potu districtior abstinentia, quam in pane seruanda est, quia delectatio potus est potior, & carnis puritati nocentior. Quare si potes, vino abstineas; si non uales, memor Paulini consilij, moderatè bibas. Vina pretiosa non quæras. Nec in potu aquæ, nec vini, aut numero, aut quantitate excedas: nec potum nimis frigidum, aut alia ratione exquisitum inquiras. 3. In aliis edulis diligentior abstinentiam tene, ita vt nec extra horam consuetam gustes (vt diximus) nec in communi refectione delicatioribus cibis admittas, nec in grossioribus mensuram necessitatis excedas. 4. Quanto plus de conuenienti cibo tibi ademeris (vitato graui periculo valetudinis) aptior eris, vt Deus tuam mentem illustret, vt scias quantitatè tibi necessariam à superflua discernere. 5. Inter prandendum Christum Saluatorem cum suis discipulis manducantem meditare, & te ei in ratione accipiendi cibi & potus similem exhibere stude. Alias etiam pijs meditationibus adhibe, quæ mentem reficiant, & te à nimio sensu voluptatis abducant. His autem enitaris omnem festinationem ac nimiam auaritatem vitare, & te ipsum in hac occasione possidere. 6. Post prandium, vel cenam, vel alio commodiori tempore, in quo non esturi, statue apud te ipsum quam cibi portusque mensuram sequenti die sis accepturus: eamque nulla ratione prætereas; sed potiùs si te inimicus importunè tentauerit, ex eo quod statuisti, non nihil tibi subducas. His regulis docuit Beatus Pater noster gulam comprimere, & virtutem abstinentiæ comparare.

X.

Hæc omnia faciliora fient, si Christi Saluatoris nostri vitam consideres ab omni voluptate elongatam, omnique labore ac rerum necessariorum penuria refertam. Equis huic principi per vitæ conuersationem adherens, non erubescat cibi, & potus, vestis, & sompi, & ceterorum delicias admittere? Si etiam mortalem hominis naturam mediteris morti addictam, ac in puluerem conuertendam, cui vanum est delicias parare, & non magis sola necessaria, quibus virtuti seruiat, & ad immortalitatem efferatur, tribuere: Audis, [quia puluis es, & in puluerem reuertentis:] audis, quia nunc, id est, post paululum [in puluere dormies:] audis, quia [reuertetur puluis in terram suam,] vt quid ergo voluptatem pulueri parat, & cum spiritus aeterni detrimento, qui ad suum est reuersurus creatorem, perituræ carni insipienter indulget? Si misera caro te ad delicias vocet, ad quærendas in cibo & potu laxitates tuo statui minime congruas inuiter, & prætextu necessitatis mollia & delicata accipienda suadeat, prædictis armis ex consilio Petri Damiani Ostiensis Episcopi, te ipsum satis securè communies: His, inquit, malè blandientibus suadelis, immò litis melle sagittis, ex diabolica pharetra manifestè vibratis, tu discipulus Christi crucifixi prudenter occurre, easque à te conditionis tuæ sedula consideratione repelle. Pende quia caro, quæ nunc accuratis dapibus enutritur, paulò post, verbibus scaturire compellitur, ipsaque tunc sit esca rodentium, quæ nunc delectabiliter saginatur iucunditate ciborum: actanto grauiorem exhalat putrefacta fetorem, quanto suauiore sibi procurauit educata mollitiè. Verè hæc ita sunt. Quam obrem si carnem tuam cibis delicatis, & in nimia

Gen. 3. 19. Iob 7. 12. Eccl. 12. 7.

Petrus Damiani. e. p. ad Blacum. c. 10.

A] quantitate acceptis asseruas, potiùs vilitate ciborum & paucitate conserua. Abstinentia enim est, quæ carnem ipsam hic vegetat, & facit ad labores duriores: & quæ post mortem minùs corruptioni reddit obnoxiam. Adeo vt Dominus aliquorum sanctorum corpora in partem præmij seruata abstinentiæ & castitatis, ad multos annos, & odore suauis perfundat, & ab omni corruptionis labe præseruet. Optimè quidem, vt caro ieiuniis & rebus asperis afflicta, oculis omnium testis exponatur magnæ mercedis, quam Deus iustus retributor abstinentiæ & castitati præparauit.

B

De vitio luxuria, ac de manentibus eius reliquiis.

CAPVT V.

LUXURIA est appetitus inordinatus impurae ac libidinosæ voluptatis. Appetitus enim libidinis licitus est in coniugatis, cum rationis frænum nõ soluit, & ad finem generationis ordinatur, pertinetque ad infimum gradum castitatis: at extra coniugatorum statum inordinatus est, impuram voluptatem captans, aut generationis finem debita ratione, & à compari sibi à Domino concessio, non quærens, & ideo luxuriæ spiritum oppositum castitati constituit. Hic immundus spiritus ex Paulo, templum Dei violat: ex Bernardo, paternam benedictionem, ac substantiam perdit: ex Hieronymo, de homine rationali pecudem facit: ex Ambrosio, miseriam seruituti subiicit. Hic spiritus, vt ipse alio loco ait: Nocte feruet, die anhelat, de somno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert consilium, amentes inquietat, lapsos inclinat, castis insidiatur, poriendo inflammat, vsuque succendit. Luxuriam prohibuit Dominus in Exodo, dicens: Non mœchaberis. Et ore Pauli: Fugite fornicationem. Omne enim peccatum, quodcunque fecerit homo, extra corpus est; qui autem fornicatur, in corpus suum peccat. Ac rursus: Fornicatio, & omnis immunditia nec nominetur in vobis. Et tandem: Fornicatores & adulteros iudicabit Deus.]

C

D

E

Species impurae libidinis non est nostrum nominare. Vt quid enim nos fornicationes, adulteria, incestus, stupra, raptus, & vitia contra naturam commemoramus? Vt quid impudicos tactus, & oscula, & alia similia delibemus, qui ad animas Deo per castitatis votum consecratas scribimus, & hæc non vt vitentur maiora, quæ iam omnino delecta sunt, sed vt minima quæque caueantur, tractamus. Et hæc quidem libens præterissem, nisi necessitas enunciandi pericula animarum id omnino deposceret. Malo enim, vt Hieronymus ad Furiam ait, verecundia parumper quam causa periclitari. Et sicut medici vt vlcera curent, & plagis corporis medeantur, non curant si eorum manus, aut vestes agroti putore foedentur: ita non curo si ad particularia descendens, & aduersarij tendiculas aperiens, quibus in hoc vitio viros spirituales infestat, aliquid putidum stylo tangam, cuius quidem vellem nec meminisse. Omnia igitur munda mundis; & sicut coinquatis & infidelibus nihil est mundum, sed inquinata sunt eorum, & mens, & conscientia: ita iustis, & puritatis amatoribus, quæ dicemus, omnia sunt munda, nec legere vereantur, quæ cautè scripta sunt, & pro eorum cautela dicuntur. Nam in his, qui iam sæcu-

1. Cor. 6. Bern. ser. 23. ad fororem. Hiero. ad c. 4. Osea. Ambr. li. 6. de noc. 9.

Exod. 20. 14. 1. Cor. 6. num. 18. Ephes. 5. num. 3. Hebr. 13. 4.

Hiero. e. p. 10. c. 3.

Tit. 1. 15.